

About Wallagkom

Уæллагкомы тыххæй

Об Уаллагкоме

Oral text from Isaev M.I. Digorskij dialekt osetinskogo jazyka. Moscow: Nauka, 1966. Recorded from Kibizov Gamat, Dunta village, 1958.

Устный текст из Исаев М.И. Дигорский диалект осетинского языка. М.: Наука, 1966. Записан со слов Кибизова Гамата, с. Дунта, 1958.

Interlinearized by A.P. Vydrin

Глоссировал А.П. Выдрин

1.1 Уæллагком	уыдысты	цыппар	гъæуы	.
Уæллагком	уыд -ысты	цыппар	гъæу -ы	
Уæллагком	уыд -ысты	цыппар	хъæу -ы	
Уаллагком	быть PST.INTR.3PL	четыре	село GEN	

Уаллагком состоял из четырех аулов.

1.2 Хуссары	цардис	инсæй	хæдзары	.
Хуссар -ы	цард -ис	ынсæй	хæдзар -ы	
Хуссар -ы	цæр -ис	инсæй	хæдзар -ы	
Хуссар INESS	жить PST.INTR.3SG	двадцать	дом GEN	

В Хуссаре жило двадцать дворов.

1.3 Ныр	бæ	си	цæры	Хъыбысты Александр	,	курм	,
ныр	=ба	=си	цæр -ы			курм	
ныр	=ба	=си	цæр -ы			курм	
сейчас	=же	=3SG.ENCL.INESS	жить PRS.3SG			слепой	

йæ	фыртты	хæццаæ	иунагæй	.
йæ=	фырт -т -ы	хæццаæ	иунаг -æй	
йæ=	фырт -т -ы	хæццаæ ₂	иунаг -æй	
POSS.3SG=	сын PL GEN	с, вместе	один ABL	

А теперь там живет Кибизов Александр, слепой, со своими сыновьями, живет одиноко.

2 Мах	Батыхъæуы	цардыстæн	,	Уæлладжыры	.
мах	Батыхъæу -ы	цард -ыстæн		Уæлладжыр -ы	
мах ₁	-ы	цæр -ыстæн		Уæлладжыр -ы	
мы.NOM	INESS	жить PST.INTR.1PL		Алагирский INESS	

Мы в ауле Бад жили, в Уаллагире.

3.1 Ростовæй	ардæмæ	ирон	адæмæй	уыдысты	.
Ростов -æй	ардæмæ	ирон	адæм -æй	уыд -ысты	
Ростов -æй	ардæмæ	ирон	адæм -æй	уыд -ысты	
Ростов ABL	сюда	осетин	люди ABL	быть PST.INTR.3PL	

От Ростова до этих мест население было из осетинского народа.

3.2	Æмæ сын	тых кæнын	байдыдтой	æмæ
	æмæ =сын	тых кæн -ын	ба- йдыд -т -ой	æмæ
	æмæ =сын	тых кæн -ын	ба- йдай -т -ой	æмæ
	и =3PL.ENCL.DAT	сила делать INF	PV начинать/ся TR PST.TR.3PL	и

хæхтæн	лидзын	байдыдтой
хæх -т -æн	лидз -ын	ба- йдыд -т -ой
хох -т -æн	лидз -ын	ба- йдай -т -ой
гора PL DAT	бежать INF	PV начинать/ся TR PST.TR.3PL

И их притеснять начали, и в горы убежать начали они.

4.1	Раздæр-раздæр	дзы	мах	æмæ	Уæлиатæ (уыдон
	раздæр - раздæр	=дзы	мах	æмæ		уыдон
	раздæр раздæр	=дзы	мах ₁	æмæ		уыдон
	раньше раньше	=3SG.ENCL.INESS	мы.NOM	и		DemDist.PL.NOM

Гуырдызыйæ	ралыгъдысты) æрцардысты
Гуырдыз -йæ	ра- лыгъд -ысты	æр- цард -ысты
гуырдыз -æй	ра- лидз -ысты	æр- цæр -ысты
грузины ABL	PV переселяться PST.INTR.3PL	PV жить PST.INTR.3PL

Раньше всех (букв. 'прежде-прежде') там мы (т.е. наши предки) и Уалиаевы (они из Грузии переселились) поселились.

4.2	Стæй сыл	æмбырд	кæнын	байдыдтой
	стæй =сыл	æмбырд	кæн -ын	ба- йдыд -т -ой
	стæй =сыл	æмбырд	кæн -ын	ба- йдай -т -ой
	потом =3PL.ENCL.SUPER	собрание	делать INF	PV начинать/ся TR PST.TR.3PL

паддзах	фæзынди	æмæ	уымæй	лыгъдысты
паддзах	фæ- зынд -и	æмæ	уым -æй	лыгъд -ысты
паддзах	фæ- зын -ис	æмæ	уым -æй	лидз -ысты
правитель PV	появляться PST.INTR.3SG	и	DemDist ABL	бежать PST.INTR.3PL

А потом вокруг них собираться начали, царь появился, и от него убегали...

5.1	Къæмынтæ	та	се	'ппæт	дæр	Уæлладжырæй
	Къæмынт -æ	=та	се=	' ппæт	=дæр	Уæлладжыр -æй
	Къæмынт -æ ₁	=та	сæ=	æппæт	=дæр	Уæлладжыр -æй
	Камунта NOM	=же	POSS.3PL=	все	=PTCL	Алагирский ABL
					FOC	

ралидзгæ	сты
ра- лидз -гæ	сты
ра- лидз -гæ	сты
PV бежать CONV	быть.PRS.3PL

А жители села Камунта целиком из Уаллагира переселились.

5.2 **Гæлиат дæр Уæлладжырæй** .
 Гæлиат =дæр Уæлладжыр -æй
 Гæлиат =дæр Уæлладжыр -æй
 Галиат =PTCL Алагирский ABL
 FOC

И жители села Галиат из Уаллагира.

5.3 **Мæнæ Къæмынтæ 'мæ Гæлиаты хæцца иу æвзаг нын**
 мæнæ Къæмынт -æ ' мæ Гæлиат -ы хæцца иу æвзаг =нын
 мæнæ Къæминт -æ₁ æмæ Гæлиат -ы хæцца₂ иу æвзаг =нын
 вот Камунта NOM и Галиат GEN с, вместе один язык =1PL.ENCL.DAT

ис .
 ис
 и
 EXST

Вот с жителями села Камуна и с жителями села Галиат один язык у нас.

5.4 **Дыгурыл нымад стæн** .
 дыгур -ыл нымад стæн
 дыгур -ыл нымад стæм
 дигорец SUPER счет быть.PRS.1PL

Дигорцами считаемся.

5.5 **Хæстæгдæр та нæм Уæлладжыры æвзаг у** ...
 хæстæг -дæр =та =нæм Уæлладжыр -ы æвзаг у
 хæстæг -дæр₁ =та =нæм Уæлладжыр -ы æвзаг у₁
 близкий COMPAR =же =1PL.ENCL.ALL Алагирский GEN язык быть.PRS.3SG

А ближе к нам язык Уаллагира стоит...